

РЕШЕНИЕ

№ 516

гр. Добрич, 02.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ДОБРИЧ, VI СЪСТАВ, в публично заседание на четвърти октомври през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Соня Т. Дженкова

при участието на секретаря Калинка М. Христова
като разгледа докладваното от Соня Т. Дженкова Гражданско дело № 20213230101415 по описа за 2021 година
и за да се произнесе съобрази следното :

Производството по настоящото дело е образувано по искова молба на Г.С. С. ЕГН *****, от гр. Д., с която срещу „Алианц България” АД – Пенсионно осигурително дружество, гр.София, е предявен осъдителен иск с правна квалификация чл.170 от КСО.

ТВЪРДЕНИЯ НА ИЩЕЦА в обстоятелствената част: ищцата е единствен наследник по сребрена линия, сестра на брат си Е.С.С.. Приживе Е.С. внасял вноски за задължително допълнително пенсионно осигуряване в универсален фонд „Алианц България” АД. В пенсионните фондове всеки осигурен има ЛИЧНА партия, по която внася, като парите се и олихвяват. Именно поради тази причина, наследниците получават натрупаните суми, по ред, определен в Закона за наследството.

След отправено искане до НАП-София, ищцата получила информация, че брат и се е осигурявал в „АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ" АД. На 29.03.2021 година ищцата депозирала молба за изплащане на сумата пред дружеството, чрез длъжностно лице в офис Д./г-жа Е./, което се явява и представител на ответното дружество.

На 28.04.2021 година, чрез куриерска фирма, ищцата получила писмо от ответното дружество, с което се отказва изплащане на натрупаната сума. Доводите на ответника се свеждат до прилагане на указанията на Комисията за финансов контрол, които ограничават правото за наследяване на втората пенсия от частен пенсионен фонд, действали от 2004 година до 2020г. Според ищцата тези ограничения не са станали по волята на законодателя, а по волята на Комисията за финансов контрол. Според КСО партидите от ДПФ се наследяват след евентуална смърт на титуляра по реда на закона за наследството. Указанията на КФН, обаче в разрез с КСО и ЗН, както и с

Конституцията, ограничават кръга на потенциалните наследници само до семейството на починалия.

След разговор със служител на дружеството се установило, че персоналната партида на С. е под № *** и е закрыта на 12.04.2021г. и натрупаната сума по партидата му възлиза на 7515,90лв.

Ищцата счита, че след измененията на чл.170 от КСО през 2021г. е разширен кръга на правоимащите наследници, като тази именно разпоредба следва да се приложи с обратна сила доколкото съдържа по-благоприятни за субектите последици.

С допълнителна молба от 11.05.2021г. ищцата С. уточнява, че смъртта на Е. С. настъпила на ***, както и размера на исковата си претенция- 7515,90лв.

В срока по чл.131 от ГПК ответното дружество „Пенсионно осигурително дружество Алианс България“ АД с ЕИК ***; седалище и адрес на управление ***, като учредител и управляващ „Задължителен универсален пенсионен фонд Алианс България“ с ЕИК ***; седалище и адрес на управление г***** депозира отговор, с който оспорва иска като неоснователен.

Не се спори обстоятелството, че Е.С. С. с ЕГН *****, б.ж. на гр.Д., бил осигурено лице в ответния универсален пенсионен фонд с индивидуална партида №***, като внасял допълнителни пенсионни вноски за придобиване на допълнителна пожизнена пенсия за старост, при навършване на възрастта по чл.68, ал.1 КСО (чл.165, ал.1 (отм. - ДВ, бр.19/2021г.) и чл.167, ал.1 КСО). Към ***. внесените и натрупани средства по партидата - са в размер на 7 515.89 лева.

Не е спорно, че на ***. осигуреното лице е починало, за което бил съставен акт за смърт №1205 от 05.07.2016г. на ***, видно от препис-извлечение от 30.03.2021г. на Община Д.- град.

Съгласно представеното от ищцата удостоверение за наследници с изх. №961 от 12.03.2021г. на Община Д.-град, Г. С. е единствен наследник, сестра на починалото лице.

Ищцата подала заявление с вх.№686 и дата 13.04.2021 г. до представляващото ответния фонд съгласно чл.133, ал.2 и 3 КСО пенсионно осигурително дружество, за изплащане на натрупаната по партидата на починалия и брат парична сума, в качеството и на роднина по сребрена линия на последния, приложено към отговора.

С уведомително писмо с изх.№2-221-6104-4739 от 23.04.2021г. на ПОД“Алианс България“АД, ответното дружеството отказва да изплати исканите средства, защото ищцата не е сред кръга на посочените в чл. 170, ал.1 КСО, в действащата към датата на смъртта редакция от ДВ,, бр.67/2003г., е сила от 29 юли 2003г. наследници на своя брат.

При отказа са съобразени указанията на Комисия по финансов надзор от 11.02.2004г. и указания на Комисия по финансов надзор от 06.04.2021г., на основание чл.13, ал.1, т.4 ЗКФН, относно тълкуването и прилагането на чл.170, ал.1 КСО.

Ответникът прави анализ на действащата към смъртта на наследодателя уредба, като допълнителен аргумент конкретно сочи разпоредбата на пр.1 от ал.3 на чл.170 КСО (в редакцията и от ДВ, бр.67/2003г., в сила от 29 юли 2003г.), Сочи се практиката застъпена в Решение №7 от 31.05.2011г. по кш. №21 по описа за 2010г. на КС на РБ.

Ответникът счита, че не е налице нарушение на чл.17 от КРБ.

Ответната страна сочи, че липсва обратно действие изменението на чл.170 ал.1 от КСО, в сила от 09.03.2021г., ДВ, бр.19 от 5 март 2021г. С поред чл.14, ал. 1 ЗНА обратна сила на нормативен акт може да се даде само по изключение, и то с изрична разпоредба. В случая, такава разпоредба, която да придава обратно действие на изменената норма в ЗИЛ на КЗО не е предвидена. Разпоредбата не е приложима за наследства открити преди влизането и в сила.

По приложението на разпоредбата на чл. 170, ал.1 КСО са били издадени указания на Комисията за финансов надзор, от които безспорно се установява, че цитираната норма изключва определени кръгове наследници - по сребрена линия и наследниците по завещание. На основание чл.13, ал.1, т.4 ЗКФН, и правомощията на комисията се свеждат до издаване на писмени указания относно прилагането и тълкуването на Кодекса за социално осигуряване, Закона за публичното предлагане на ценни книжа, Закона за дружествата със специална инвестиционна цел, Закона за пазарите на финансови инструменти, Кодекса за застраховането, Закона срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти и Закона за здравното осигуряване, както и на подзаконовите нормативни актове по тяхното прилагане във връзка с осъществяване на финансовия надзор.

С отговора се претендира отхвърляне на иска и присъждане на сторените разноски.

Районният съд, след преценка на събраните по делото доказателства и доводите на страните, намира за установено от фактическа страна следното: Не се спори от страните обстоятелството, че Е.С. С. с ЕГН *****, б.ж. на гр.Д., бил осигурено лице в ответния универсален пенсионен фонд с индивидуална партида №***, като внасял допълнителни пенсионни вноски за придобиване на допълнителна пожизнена пенсия за старост, при навършване на възрастта по чл.68, ал.1 КСО (чл.165, ал.1 (отм. - ДВ, бр.19/2021г.) и чл.167, ал.1 КСО). Към ***. внесените и натрупани средства по партидата - са в размер на 7 515.89 лева.

Не е спорно, че на ***. осигуреното лице е починало, за което е съставен акт за смърт №1205 от 05.07.2016г. на ***, видно от препис-извлечение от 30.03.2021г. на Община Д.- град.

Съгласно представеното от ищцата удостоверение за наследници с изх. №961 от 12.03.2021г. на Община Д.-град, Г. С. е единствен наследник, сестра на починалото лице.

Ищцата подала заявление с вх.№686 и дата 13.04.2021 г. до представляващото ответния фонд съгласно чл.133, ал.2 и 3 КСО пенсионно осигурително дружество, за изплащане на натрупаната по партидата на починалия и брат парична сума, в качеството и на роднина по сребрена линия на последния, приложено към отговора.

С уведомително писмо с изх.№2-221-6104-4739 от 23.04.2021г. на ПОД“Алианс България“АД, ответното дружеството отказва да изплати исканите средства, защото ищцата не е сред кръга на посочените в чл. 170, ал.1 КСО, в действащата към датата на смъртта редакция от ДВ., бр.67/2003г., е сила от 29 юли 2003г. наследници на своя брат.

При отказа са съобразени указанията на Комисия по финансов надзор от 11.02.2004г. и указания на Комисия по финансов надзор от 06.04.2021г., на основание чл.13, ал.1, т.4 ЗКФН, относно тълкуването и прилагането на чл.170, ал.1 КСО.

При така установеното от фактическа страна, съдът намира за

установено от правна следното:

Пред съда е предявен осъдителен иск с правно основание чл. 170 ал. 1 от КСО.

Съобразно правилата на [чл. 154, ал.1 от ГПК](#), в доказателствена тежест на ищеца е да установи, в условията на пълно и главно доказване, наличието на наследствено правоприемство от починалото осигурено лице, размера на внесените в пенсионния фонд средства, отказа на пенсионно- осигурителното дружество да изплати сумата. По делото безспорно тези обстоятелства са доказани, както и размера на натрупаните вноски за задължително допълнително пенсионно осигуряване в универсален фонд „Алианц България” АД.

От създаването на законовата рамка за фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване през 1999 г., законодателят е предвидил, че по аналогия с Държавното обществено осигуряване, право на наследствени плащания от тези фондове (универсални и професионални) имат преживелия съпруг/съпруга, възходящите и низходящи наследници . Когато починал член на фонда няма такива наследници, Кодексът за социално осигуряване изисква средствата от професионалния му пенсионен фонд да се прехвърлят в държавния бюджет, а от универсалния – в пенсионния резерв на фонда, независимо че според Закона за наследството починалият може да има други наследници по сребрена линия.

През 2003 г., при едно от многото изменения на Кодекса, тирето в текста на чл.170 е заменено със запетая, което прави възможно неговото двусмислено тълкуване. За да се справи с този проблем, през 2004 г. Комисията за финансов надзор издава Указание до всички пенсионноосигурителни дружества, с което пояснява как следва да се тълкува и прилага въпросната норма, а именно – ограничително спрямо сребрените наследници.

През юли 2020 г., Народното събрание гласува изменение във въпросния чл. 170 на Кодекса за социално осигуряване и „върна“ препинателния знак тире, на мястото на запетаята, с което текстът отново става недвусмислен и отпадна необходимостта от допълнителни указания и тълкуване.

С изменение на чл.170 от КСО, в сила от 09.03.2021г., ДВ, бр.19 от 5 март 2021г. е уредена възможността на всички наследници по права и сребрена линия да получат натрупаните средства по индивидуалната партида на починалия наследодател.

Съгласно нормата на чл. 170, ал. 1 от КСО, в редакцията и към момента на откриване на наследството на Е. С.- ***, при смърт на осигуреното лице на наследниците, преживелия съпруг, низходящите или възходящите, се изплащат еднократно или разсрочено натрупаните средства по индивидуалната му партида, като се спазват редът на наследяване и размерът на наследствените дялове, съгласно Закона за наследството. Действително по приложението на разпоредбата на чл. 170, ал. 1 от КСО има издадени указания на Комисията за финансов надзор, от които безспорно се установява, че цитираната норма изключва определени кръгове наследници – по сребрена линия и наследниците по завещание. Съгласно чл. 1 от Закона за финансов надзор изрично е уредено, че органите на комисията осъществяват задължителен надзор над дейността на посочените в разпоредбата органи и лица посредством издаване на разрешения (лицензии) и одобрения, както и отказите за издаване на такива разрешения и одобрения;

извършване на проверки по документи и на място върху дейността на проверяваните лица; прилагане на принудителни административни мерки и налагане на административни наказания. Оттук и правомощията на комисията се свеждат до издаване на писмени указания относно прилагането и тълкуването на Кодекса за социално осигуряване, Закона за публичното предлагане на ценни книжа, Закона за дружествата със специална инвестиционна цел, Закона за пазарите на финансови инструменти, Кодекса за застраховането, Закона срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти и Закона за здравното осигуряване, както и на подзаконовите нормативни актове по тяхното прилагане във връзка с осъществяване на финансовия надзор.

От изложеното става ясно, че КСО не е последователен в уредбата на наследяването на средствата на починали осигурени лица и пенсионери, което води до сериозни разлики в третирането на сходни отношения – при задължителното пенсионно осигуряване наследяват само роднините по права линия и съпрузите, при доброволното пенсионно осигуряване – ползващите лица и наследниците по закон и при доброволното пенсионно осигуряване по професионални схеми – ползващите лица и наследниците съгласно Закона за наследството.

От друга страна, относимата норма е материалноправна и следва да се приложи в редакцията си към момента на осъществяване на юридическия факт – събитие, именно откриване на наследството. Тук следва да се обсъди и възможността в хода на настоящото производство съдът да осъществи инцидентен контрол за конституционосъобразност на нормата на чл.170 от КСО, в редакцията и ДВ, бр. 67 от 2003г. Настоящия състав счита, че не е компетентен да извърши тази проверка за конституционосъобразност на относимата правна норма. Такава компетентност има Конституционният съд, на когото е възложено да гарантира върховенството на Конституцията, вкл. чрез упражняване на концентриран контрол за конституционност, в системата на държавните органи. Съдилищата нямат това положение, по смисъла на чл.8 от Конституцията те са равнопоставени на законодателната власт и следователно по правило следва да зачитат компетентността □. Освен това, следва да се държи сметка за основополагащия за гражданския процес принцип на законността (чл.5 ГПК), който изисква делата да бъдат разглеждани и решавани въз основа на закона, като само при липса на закон (т.е. при липса на нормативна регулация на съответната материя) съдът следва да основе решението си на основните начала на правото, обичая и морала. Следователно, процесуалният закон изисква правораздавателната функция по правило да се осъществява в рамките и при зачитане на правилата за поведение, приети от законодателната власт в изпълнение на конституционната □ компетентност, и само при липса на закон, уреждащ съответната материя, съдът разполага с възможността да разреши спора въз основа на други източници на правото. Принципът на законност поставя под съмнение генералната възможност съдът винаги да може да откаже да приложи закона като противоконституционен.

При горните доводи, и доколкото ищцата като сестра не попада в кръга на изброените в относимата правна норма наследници, следва да се приеме, че за нея не е възникнало притезание да получи натрупаните вноски за задължително допълнително пенсионно осигуряване на Е.С. С. в универсален фонд „Алианц България”АД. Искът като неоснователен подлежи на отхвърляне.

ОТНОСНО РАЗНОСКИТЕ: На осн.чл.78 ал.3 от ГПК и с оглед изхода от спора, на ответника се следват сторените разноси за адвокатска защита в размер на 750лв., за които са представени доказателства.

Водим от изложеното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от Г.С. С. ЕГН *****, от гр. Д., в качеството и на наследник на Е.С. С., починал на ***, срещу „Пенсионно осигурително дружество Алианц България”АД, с ЕИК ***, със седалище и адрес на управление ***, иск за сумата от 7515,90лв., представляваща натрупаните вноски за задължително допълнително пенсионно осигуряване по персоналната партида на Е.С. С., починал на *** под № ***.

ОСЪЖДА Г.С. С. ЕГН *****, да заплати на „Пенсионно осигурително дружество Алианц България”АД, с ЕИК ***, със седалище и адрес на управление ***, сторените разноси в размер на 750лв.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Окръжен съд гр. Д. в двуседмичен дневен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Д.: _____